

ראש השנה כד: (משנה) עד כה: (סוף הפרק)

ביאורים

ענוותנות חכמינו ז"ל – מהסיפור של ר' יהושע ורבן גמליאל ניתן ללמוד שני דברים חשובים:
 א. עד כמה חשובה היתה להם האמת ודעת התורה הנכונה. (עד כדי כך שר' יהושע העדיף להיות חולה שנה שלמה מלבוא אל ר"ג ביר"כ שלו)
 ב. עד כמה לא היה אכפת לחכמינו מהכבוד ומהמעמד שלהם. ברגע שר' יהושע שוכנע שראוי לפסוק כר"ג הוא לא היסס ללכת אליו למרות שהיתה בכך פגיעה אנושה במעמדו. וכן אנו רואים אצל ר"ג שלא ניצל את המעשה של ר' יהושע כדי לחזק את מעמדו אלא העריך אותו וכינה אותו 'רבי'.

משנה

עדים אמרו שראו את הלבנה הישנה בבוקר ואת החדשה בערב:

ר' יוחנן בן נורי: הם שקרנים. (כי ישנו פער של 24 שעות בין הישנה לחדשה)
 רבן גמליאל: קיבל את עדותו.

כי מסורת בידו שלפעמים לבנה ממחרת לבוא.

עדים אמרו שראו את הלבנה ביום 30 - אבל בליל 31 אף אחד לא ראה את הלבנה:
 ר' דוסא ב"ה: הם שקרנים.

רבן גמליאל: קיבל את עדותו.

ר' יהושע אימץ את דעת ר' דוסא,
 ר"ג גזר עליו שיבוא אליו במקלו ובמעותיו ביר"כ שחל לפי חשבוננו.
 ר' יהושע הצטער על כך (=גמ'),
 אך ר' עקיבא ור' דוסא שיכנעו אותו שיש לקבל את פסיקת ר"ג, וכך עשה.

כיצד שוכנע ר' יהושע?

אמר לו ר"ע:
 קידוש החודש נקבע ע"י ב"ד אפילו אם קבעו אותו בשגגה/במזיד/בטעות.

אמר לו ר' דוסא:
 לכל ב"ד יש מעמד שווה ויש לשמוע לו.

המקור לדברי ר' דוסא:

- מכך שלא נתפרשו שמותן של 70 הזקנים בפס': "ויעל משה... ושבעים מזקני ישראל".
- מכך ששקל הכתוב 3 קלי עולם כ-3 חמורי עולם בפס': "ה' אשר עשה את משה ואת אהרן... וישלח ה' את ירובעל (=גדעון) ואת בדן (=שמשון) ואת יפתח ואת שמואל".
- "ובאת אל... השופט אשר יהיה בימים ההם" – אין לך לבקש אלא שופט שבימך.
- "אל תאמר מה היה שהימים הראשונים היו טובים מאלה" – אין לך אלא שופט שבימך.

קידוש החודש במצב בעייתי:

- רבי שלח את ר' חייא לעיין טב' לקדש את החודש (כיוון שבמקומו הציבור ראה את הלבנה הישנה), וביקש שלאחר שיקדש ישלח לו את הסימן 'דוד מלך ישראל חי וקיים'.
- ברייתא: פעם אחת נתקשרו שמים בעננים וראו דמות לבנה וחשבו לקדש את החודש, אך ר' גמליאל טען שלפי מסורת החישוב שבידו ר"ח יחול רק מחר, וכדי להבליט זאת הוא הספיד אשה הספיד גדול באותו יום.